

## הלכות לסעודת שבת

### בשר בחלב - אופני הבישול האסורים

לא תבשל גדי בחלב אמו' - מכאן למדנו איסור בשר בחלב. וממה שנאמר איסור זה בתורה ג' פעמים למדנו שיש בזה ג' איסורים נפרדים: בישול. אכילה. הנאה. כאמור, איסור בשר בחלב הוא ייחודי כך שאסרה בו תורה גם את הבישול כשלעצמו, מלבד האכילה וההנאה. כלומר, אסור ליצור תערובת מבושלת של בשר בחלב. ויתרה מזאת, גם אם אין הבישול לצורך אכילה כלל (כגון לצורך רפואה וכדומה) - אסור מן התורה. יש להדגיש שאיסור הבישול בלבד הוא דוקא בבשר בהמה, ולא בבשר עוף. בישול היינו על גבי האש. ונכללו בזה כל אופני הבישול והחימום ואפילו אם אינו ממקור האש ממש, כדלהלן.

בישול הוא על גבי האש או על גבי מקור חום חשמלי, כגון פלטה, כיריים חשמליות אינדקציות, וכן תנור קומווסטר (הפועל על ידי אדים).  
**צליה, אפיה ועישון.** בשר המרוח בחמאה שנצלה על גבי האש או אופה בתנור - גם זה בכלל בישול, כמו שמצינו לגבי מלאכת 'מבשל' בשבת, אך יש מצדדים שלגבי בשר בחלב לא נאסר מן התורה אלא 'בישול' דוקא. למעשה, אסור משום ספק דאורייתא.

טיגון. גם בזה נחלקו הפוסקים כנ"ל, מכיון שהוא בכלל בישול לגבי שבת. ובטיגון יש סברא נוספת להחשיבו כבישול היות והוא מטוגן בתוך שמן.

עירוי מכלי רותח, ישירות על גבי החלב או הבשר - יש אומרים שיש בו משום בישול מעט, כדי קליפה, ויש אומרים שהוא מן התורה. ולכן אסור לערות בשר מכלי ראשון על חלב, דספק תורה לחומרא.

**שרייה (כבישה).** שריית בשר בתוך חלב ולהיפך - אין בה משום בישול מן התורה. ומכל מקום אסור באכילה מדרבנן. וכן אסור מן התורה לבשלם לאחר השרייה.

**מיקרוגל.** נחלקו הפוסקים אם נחשב דרך בישול, ויש להחמיר בזה כספק איסור תורה.

**בשר וחלב שנתבשלו בנפרד,** יש איסור בישול בעירובם יחד כל עוד הם רותחים.

**בישול בקיטור.** הרי הוא בישול גמור ואסור מדאורייתא.

**בישול אחר בישול.** בשר וחלב שכבר נתבשלו יחד, אם חוזר ומרתיחם - יש אומרים שגם זה אסור מן התורה. ויש חולקים למעשה, יש לאסור מספק.

**כלי ראשון** שעמד על גבי האש, אף לאחר שהוסר עדיין חומו מבשל (כל שהיד סולדת בו), ואין להכניס לתוכו מהמין הנגדי (ואפילו אם הקדירה ריקנית).

**בישול בשר בחלב שאינו שלו.** גם הוא אסור מן התורה, כיון שאיסור הבישול הוא במעשה הבישול עצמו.

**כלי שני.** אינו מבשל, ואין בו משום איסור בישול. ומכל מקום פשוט שאסור באכילה מדרבנן.

**בישול עבור גוי.** כגון יהודי שעובד במלון - אסור לבשל עבור הגוי בשר בחלב. ואפילו להדליק את האש מתחת הקדירה - אסור. וכן יש להיזהר בעובד זר בבית שמבשל לעצמו, שאין להדליק האש תחת קדירתו שיתכן שיש שם תערובת בשר בחלב.

# טוב טעם ודעת

## טעם איסור בשר בחלב

"ואף על פי שכל בשר בחלב יכנס בלאו הזה, כי כל מינקת תקרא 'אם' וכל יונק יקרא 'גדי', והוא דרך הבישול, והנה בכלום אכזרי". והאבן עזרא כתב שהוא מצד הספק, כי "מנהג רוב האדם שאין להם צאן, ויקנו החלב בשוק, והחלב יהיה מאוסף משיות רבות, אולי הקונה הגדי לא ידע אנה אמו, והנה אם קנה חלב אולי יש בו בחלב גם הגדי שקנה ויהיה עובר, וכל ספק שהוא של התורה לחומרא".

### נגאי ורעבתנות לאכול חלב אם עם בנה

גם הרשב"ם (שמות כג יט) מדמה טעם איסור זה לאיסור 'אותו ואת בנו', אולם מכיוון שונה, והוא כי "דרך העזים ללדת שני גדיים יחד, ורגילים היו לשחוט אחד מהם, ומתוך שרוב חלב בעזים וכו', היו רגילים לבשלו בחלב האם, ולפי ההוזה דבר הכתוב, וגנאי הוא הדבר ובליעה ורעבתנות לאכול חלב האם עם הבנים, ודוגמא זו ב'אותו ואת בנו' ו'שילוח הקן', וללמדך דרך תרבות צוה הכתוב".

### הוא מזון בלתי נאות ומזיק לגוף

הרב אברבנאל בשם הרמב"ם מטעים את האיסור: "מפני שהוא מזון בלתי נאות, כי החלב יבושל מהר, ואין כן הבשר". וכן כתב האבן עזרא, ומוסיף שבישול גדי דוקא, ובחלב אמו דוקא, הוא היותר נאות להתבשל, ולכן הזכירה התורה האיסור באופן זה, כי דברה תורה בהוזה. גם הרדב"ז במצודת דוד (מצוה קצד) הביא טעם דומה, וז"ל: "ואפשר כי הטעם הוא מפני שתערובת זה מזיק לגוף, ושמעתי אומרים שהוא מוליד שחין רע, והרי הוא בכלל איסורי מאכלות, [אולם הקשה על כך 'מאי שנא איסור זה מכל איסורין שבתורה שאסר בישולו', ולכן כתב שעל כרחק צריכים להטעים על דרך הסוד]."

אולם הרה"ק מאפסא זי"ע (אוהב ישראל לקוטים חדשים ד"ה טעם) שולל טעם זה של סכנה, ומוכיח את דבריו ממה שאמרו חז"ל במסכת חולין (קט:): מה דאסיר לן רחמנא שרי לן כוותיה וכו', וגם אמרו שם שאמרה ילתא לרב נחמן להאכילנה בשר בחלב, ורבי צוה לתת לה כחל, ובה תמצא טעם בשר בחלב, וואמרו כן בכדי לדעת "כי אין שום סכנה באכילתם או בעשייתם, אחרי אשר טעמו טעם איסור ולא הגיעו מזה שום נזק, וכו', רק אנחנו מחויבים לקבל עלינו באהבה לקיים מצותיו וחוקותיו כגזירת מלך על עבדיו".

### מטמטם את הלב

טעם נוסף כתב רבינו בחיי (שמות כג יט, על דרך הפשט), לפי שהוא מטמטם את הלב ומוליד גסות ותכונה רעה בנפש האוכל, מכח הדם שבו שחזור ונעור, שהרי הוא שרשו מקודם, כי דם נעכר ונעשה חלב (נדה ט). וז"ל: ועל דרך הפשט טעם המצוה הזאת לפי שהוא מטמטם את הלב, שהרי החלב נעשה מן הדם והדם מזוג רע ומוליד אכזריות, ואחד מטעמי האיסור שבו (-של איסור אכילת הדם) שאינו מקבל שינוי והתפעלות בגוף כשאר הדברים הנאכלים, ולכן טבעו הרע נשאר בתוכו מבלי שינוי, ואף על פי שנשתנה עכשיו מדם לחלב וקיבל שינוי והתפעלות שהועתק לדבר אחר, מכל מקום כשחזור ומערבו עם הבשר הרי חוזר לכה הדם וטבעו הראשון כבתחילה, והתערבם יחד מטמטם הלב ומוליד גסות ותכונה רעה בנפש האוכל".

במסגרת תוכנית "לדעת" שעל ידי קהילתנו הקדושה, זוכים אנו ללמוד ולקנות מקצועות בתורה, הן הלכה למעשה ממש, והן הלכות בטעמיהן כל חד לפום שיעורא דליה, לפי מסלול לימודו. ואכן טעם ההלכות בפרטיות, כשמום כן הוא "טעם" - הטעמת הדברים, כשולחן הערוך לפני האדם מלא טעם. בנוסף לכך גם טעם עיקר המצוה בכלליות מוסיפה 'טעם' רב לעצם הלימוד, והיא גם היא בכלל מצוות ידיעת התורה עד כמה שיד אדם מנעת.

### איסור בשר בחלב היא בכלל החוקים אולם גם להם יש טעם אלא שאינו גלוי ומובן ע"פ השכל להמון העם

הנה מצות איסור בשר בחלב יש אומרים שהיא מהמצוות השמעיות, ובכלל ה'חוקים' שאין להם טעם, כמו שאמרו חז"ל במסכת יומא (סז:): תנו רבנן, "את משפטי תעשו" - דברים שאלמלא (לא) נכתבו דין הוא שיכתבו וכו', "ואת חוקותי תשמרו" - דברים שהשטן משיב עליהן, ואלו הן, אכילת חזיר, ולבישת שעטנז, וחליצת יבמה, וטהרת מצורע, ושעיר המשתלח, ע"כ. והרמב"ם במורה נבוכים (חלק ג פרק כו) כתב במאמר חז"ל זה על 'חוקים' - "כשעטנז ובשר בחלב ושעיר המשתלח", וכן עוד ראשונים מזכירים את איסור בשר בחלב בכלל המצוות השמעיות. אולם הנה כי כן כוונת הדברים היא שאין טעמם גלוי ומובן להמון העם, אבל טעמם נגלה הוא לחכמי התורה, כמו שכתב הרמב"ם (שם) והרמב"ן בפרשת קדושים (ויקרא יט יט), ורבינו בחיי המובא בהמשך, ועוד.

### טעמים על דרך הפשט משום הרחק מעבודה זרה

טעמים לאיסור בשר בחלב על דרך הפשט: להרמב"ם (שם פרק לט) הוא משום הרחק מעבודה זרה, אשר "עם היותו מזון עב מאד בלא ספק, ומוליד מלוו רב, אין רחוק אצלי שיש בו ריח עבודה זרה, אולי כך היו אוכלים בעבודה מעבודותיה או בחג מחגייהם".

והנה הרמב"ם והרלב"ג (שכתב גם הוא טעם זה) ציינו שאכן לא מצאו כן בספרי העכו"ם ומנהגיהם, אולם מכל מקום "זהו הטעם החזק אצלי בענין" (לשון הרמב"ם), "ואם לא מצאנו זה כתוב במנהגיהם, כי רושם נימוסי האומות ההם כבר אבד לאורך הזמן, ולמחלוקת התורה עליהם" (רלב"ג). אולם הרב אברבנאל מביא שאכן כך היה מנהג העובדי כוכבים במלכות ספרד בזמנו, וזה לשונו: עוד היום הזה זה דרכם במלכות ספרד, שיתקבצו כל הרועים ב' פעמים בשנה להתייעץ ולעשות תקנות בעניני הרועים והצאן, וקוראים לקבוץ הוא בלשונם מישיט"ה, ובזמן ההוא הנה זאת חקרונה כן היא שזה מאכלם בשר וחלב, ובשר הגדיים הם היותר נבחרים אצלם בתבשיל הזה, וכבר שאלתי ודרשתי וידעתי באמת כי גם באי קצה הארץ הנקראים אינאלאטיירה, ששם כמות מופלג מהצאן יותר מכל שאר הארצות, זה גם כן מנהגם תמיד".

### אכזריות לבשל הבן בחלב אמו

האבן עזרא (שמות כג יט) מטעים את טעם האיסור משום אכזריות, "כי אכזריות לב הוא לבשל הגדי עם חלב אמו", וכטעם איסור 'ושור או שה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד' (ויקרא כב כח). וכן כתב הרמב"ן (דברים יד כא) "שלא נהיה עם אכזרי לא ירחמו, שנחלוב את האם ונוציא ממנה החלב שנבשל בו הבן". ובטעם האיסור בכל חלב ולא דוקא בחלב אמו ממש כתב:

## פליאה דעת

נפלה חתיכת בשר בהמה לתוך סיר של חלב ונתח ונאסר בהנאה, ואם תיפול לתוכה עוד חתיכת בשר תותר התערובת בהנאה. היתכן?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה על כלי נאה לשולחן השבת

תשובות ניתן להעביר לנציגים או לפקס המערכת 077-318-1312 עד יום שני בערב.

## לדעת ולהבין

שעת לפני הצהריים במטבח ישיבת 'דרך התורה'. על הכיריים מתבשלת קדירת טשולנט בשרית המפיצה ניחוחות המבשרים על התבשיל המהביל שיוגש בארוחת צהריים לעמלי התורה.

המנקה המסלק את שיירי ארוחת הבוקר נכנס ובא למטבח כשבידו מגש - עליו סדורים כדי שוקן מלאים למחצה בדרכם למירוק והדחה.

לפתע, בתנועה זעירה בלתי זהירה נשמט המגש מידו וכל תכולת הכדים נשפכת הישר לתוך התבשיל המהביל הנאסר לחלוטין לאחר שכמות הבשר והחלב מרובים, ואין בהם כדי ביטול כלל.

הטבח ההלום שעמלו ירד לטמיון באבחת רגע, מתעשת במהרה ופונה לאלתר תחליף מתאים שיוגש לבחורים. לפתע מבחין הוא בבחור יקותיאל מהעסקנים הנמרצים של הדור הבא - אשר כבר עכשיו חדור מרץ ו'בוחש בקדירה' בכל ענין ציבורי - מאלו הזריזין מקדימין' הוא, וכבר נוטל מצקת וממלא לעצמו צלחת טשולנט להשקיט רעבונו.

"אסור לאכילה" זועק הוא לעברו במלא גרונו, "תבשיל זה נאסר בבשר וחלב ויש להשליכו ולאבדו". יקותיאל נחרד ומיד שופך את תכולת הצלחת לתוך הסיר כשפיו ממלל שבח והודיה להשי"ת שהצילו מכל מכשול.

1. האם על הטבח לכבות מיד את האש על מנת שלא יתבשלו יחדיו הבשר והחלב ?

2. האם יש צורך לשפוך את כל תכולת הסיר שלא ישהה בכלי ראשון הממשיך לבשלים יחד ?

3. האם בהכנסת המצקת יש משום מגיס שמקרב הבישול ועוברים על איסור בישול בשר בחלב ?

4. האם בהחזרת הטשולנט יש איסור בישול אחר בישול ?

**תשובות ניתן להעביר לנציגי  
'לדעת' או בפקס המערכת:  
077-318-1312**

ובספר הקדוש 'אורח לצדיק' (פרשת ויקרא) כתב באופן דומה, אולם לא מצד הדם המתעורר בחלב, אלא מצד הדם שנתעורר בבשר, וגם מדקדק זאת מלשון הכתוב שהוציא את האיסור בלשון 'חלב אמו', וזה לשונו: "הבהמה בחייה יש לה חיות הבהמיות עם כל המדות רעות, וכו', ואף לאחר שחיטה צוה לנו על המליחה, להוציא ממנה הדם שהוא חיותה הרע בחייה, ואפשר לומר שגם על בישול בשר בחלב גם כן מטעם זה, ועל כן כתיב 'בחלב אמו', אף על פי שאסור אף בשאר חלב, אפשר לומר כך צוה שלא יתעורר בבשר החיות כשיבא יחד עם שרשו, שהדם נעכר ונעשה חלב, ויתעורר בקרבו עוד מעט הדם שבקרבו שלא יצא במליחה, ויתגבר עצמו בבישול".

### מקלקל את החלב שנתקן מהיות דם

בענין דומה לזה ביאר אדמו"ר הקוה"ט מביאנן קראקא זי"ע (דעת משה שבועות תרצ"ט, בקטע שהשלים להרה"ח רבי חיים וויטמאן ז"ל בכת"ק): "הענין דבשר בחלב אסור, כי החלב כבר נתקן, כי דם נעכר ונעשה חלב" (נדה ט). וזה מפעולות הקב"ה על דרך 'מי יתן טהור מטמא לא אחד' - יחודו של עולם. ולכן כאן שכבר נתקן החלב אין מערבין אותו בבשר, כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא (ויקרא יז ט), ומקלקל התיקון ועושה שוב מהחלב דם. וזה הוא המבואר בתיקוני זוהר הקדוש (תיקון יד דף ל). דבשר בחלב הוא כעין כלאים, ואף דכלאים דוקא בטהורה עם טמאה ובבשר בחלב שניהם מסטרא דכתיב, אולם החלב נהפך מטמא לטהור, ולכן כתיב בקרא 'בחלב אמו', לרמוז שכל האיסור שלא לקלקל התיקון של החלב, שדם נעכר ונעשה חלב ויונק הולד". [ובדומה ממש נמצא בכלי יקר (שמות שם) וז"ל: וקרוב לשמוע שמצוה זו היא מענין איסור כלאים וערבוב הכוחות, כי ידוע שבשר העובר נולד מן הדם של הנקיבה, וכו', וכן חלב הבהמה גם כן מן הדם מקורו, וכו', ולפי זה מן דם הבהמה יצא בשר העובר והחלב כי משם יפרדו, ואין נכון לחזור ולערבם על ידי בישול".]

### עירוב הכוחות - שלא להחליף דבר במעשי הקב"ה השלמים

טעם דומה כתב בספר החינוך (מצוה צב), שהוא משום עירוב הכוחות וחילוף מעשי השי"ת וכטעם איסור הכישוף (עיי"ש מצוה סב), ומביא ראיה לטעם זה "לפי שבא האיסור לנו במעשה התערבות אף על פי שלא נאכלנו, שנראה בזה שאין איסורו מחמת נזק אכילתו כלל, רק שלא נעשה פעולת אותו התערבות".

### להרגיל את נפשנו שלא להפך השפע מהשי"ת ממטרתו

טעם נוסף כתב הרלב"ג (שמות שם), לאלפינו בינה להתבונן ולהרגיל את נפשתינו שלא להשתמש בחכמת הבריאה הנשפעת מאתו יתברך - שהיא כלי להשיג בו אמונת ה' ויראתו - להיפך חלילה, דהיינו לכפור בו חלילה, "וצונו שלא נבשל גדי בחלב אמו - לישב בנפשתינו שנשמר שלא נשתמש בהשחתת נפשתינו בשפע השופע לנו מהשם יתעלה, אשר יגדלנו ויקנה לנפשנו מציאותה, כמו שיגדל החלב הגדי היונק אותו, כי זה ידמה למי שיבשל הגדי וישחיתו בחלב אמו אשר היה מכוון לזונו ולגדלו".

### טעם על דרך הסוד

ועל דרך הסוד, הנה אין לנו עסק בנסתרות ואין אתנו ידוע עד מה, אולם כבר כתב רבינו בחיי שעיקר הטעם הוא על דרך הסוד (וראה גם בספר החינוך, ריקאנטי, ועוד), וזה לשונו: "ומן הנראה כי הטעמים האלה בלתי מספיקים, ואינם עיקר בטעם המצוות, אלא לדחות את השואל, שהרי מצוה זו מכלל החוקים היא, מכלל פרה אדומה ושעיר המשתלח, וכן דרשו חז"ל (מסכת גן עדן מובא באוצר המדרשים) לעתיד לבוא הקב"ה מגלה להם לישראל מפני מה צותה התורה בשר בחלב ופרה אדומה ושעיר המשתלח, וכיון שכן דעת חכמים שהמצוה הזאת מסתרי התורה, כי בודאי לעתיד לבוא לא יהיה שם לא טמטום חלב ולא עבודה זרה, שהרי אנו מובטחים בהבטחת 'ומל ה' אלהיך וגו', וכן בהבטחת 'כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה' וגו', אבל המצוה הזאת יש לה סוד".

ונעתיק בזה את לשון הרדב"ז (מצודת דוד מצוה קצד): דע כי לשון 'בישול' הוא לשון תיקון, ולשון 'גדי' הוא מלשון "שני גדיי עיזים", "ושעירים ירקדו שם", "שעיר עזאזל" ורבים. ואמו' מלשון "גוזל אביו ואמו", ואמרו רבותינו ז"ל אביו זה הקב"ה ואמו זו כנסת ישראל. וכו'. נמצא המבשל גדי בחלב אמו מתקן את הגדי בחלב הרומז למדת הרחמים, כדאיתא "יין וחלב", "שתיתי ייני עם חלבי", והם הרחמים הנמשכים אל כנסת ישראל הנקרא 'אם כל חי', נמצא שזה המבשל בחלב אמו גורם שהגדי יונק משדי אמו ולא תינוק יונק משדי אמו, שאמרו רבותינו ז"ל משמרת שלישיית תינוק יונק משדי אמו, כי מאז מתחילין הרחמים להתפשט בעולם, כבר הוא מתחלת מידת יום, והכפירים שואגים לטרף כבר נאספו אל מעונתם. וכבר ידעת סוד התינוק מפסוק "נער הייתי וגם זקנת". ולכן בא אזהרה זו בלשון זה (-גדי בחלב אמו), לרמוז שהעושה כן נותן כח לאל אחר, ונתקן ונעזר על ידי החלב, ויונק שדי אמו של ישראל, ומטעם זה נאסר הבישול שהוא התיקון, עכ"ל.

# התחלת בשר בחלב

הי"ו ועורר את הקהל להצטרף מיד ולמלאות את השאלון וטופס ההרשמה לתוכנית, ואכן בהתלהבות דקדושה בתוך רגעים ספורים מולאו הדפים ע"י הציבור, בשאלונים שנאספו ע"י גבאי התוכנית ציינו חלקם את בקשתם המיוחדת ללימוד בחברותא וכי"ב, ואכן בימים אלו עושים הגבאים מאמצים רבים לסייע ביד כל אחד ואחד, ע"מ שכולם יוכלו להצטרף בזמן ובאפשרות המתאימה והנחה להם ביותר.



## הכנס בבני ברק

**ביום רביעי האחרון פ' חוקת התקבצו ובא בני קהילתנו בבני ברק למעמד פתיחת לימוד הלכות בשר וחלב בהיכל הקלוזי.**

הרה"ח ר' משה שטרנברג התכבד במשא המרכזי, בו שזר בטותו"ד עובדות והנהגות מרבותינו ומגדולי החסידים מעניין חשיבות לימוד ההלכה, וביחוד לימוד הלכות בשר וחלב, שהם הפתח ליכנס לשערי לימוד חלק יו"ד וחור"מ. בהזכירו את העובדה הידועה, שמן אד"ש נפגש פעם עם האדמו"ר הפני מנחם זצוק"ל ובאותה שנה חל פורים בשבת (פורים המשולש) ושאל הפני מנחם את מן אד"ש שהרי פורים זה בחינת עד דלא ידע, ושבת הוא בחינת 'לדעת כי אני ה' מקדשכם', והשיבו אד"ש שהרי אמרו רבותינו 'תכלית הידיעה שלא נדע'. בהטעימו שזה הארגון 'לדעת' לפתוח צוהר כדי שנדע את מה שלא יודעים.

אח"כ זכינו לשמוע דברים בחשיבות לימוד ההלכה ממורינו הרה"ג ר' יחזקאל דברמדיקר שליט"א העומד בראש ארגון "לדעת" בגודל חשיבות לימוד ההלכה למעשה בהביאו דוגמאות רבות מדיני בשר וחלב המצויות. והזכיר את שאמר מן אד"ש שכל מעשה טוב צריך להכניסו בחפץ, ולימוד ההלכה למעשה הוא החפץ. כן הרחיב בדבריו בחשיבות לימוד ההלכה בחבורה, שבכח הרבים זוכים להעמיד הדברים על בורים וביחורם, ובירך שזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולדעת.

לאחר מכן הצטרפו בני הקהילה, זקנים עם צעירים, באמרו רצוננו להיות חלק מלימוד הקהילה, לקנות ידיעה בהלכות חשובות אלו, ולדעת את המעשה.

המעמד ננעל ברוממות הרוח מתוך הרגשת שמחה של מצווה, "נעשה ונשמע אמרו כאחד".

**תקות כולם שבעז"ה נזכה יחד ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, להוסיף לדעת עוד ועוד מקצועות ממכני ים התורה.**

**התחדשות מיוחדת בקהילתנו עם תחילת לימוד הלכות בשר בחלב במסגרת מפעל "לדעת"**

ימים מרוממים עוברים בימים אלו על בני קהילתנו עם הוספת חיילים לתורה בלימוד המשותף של הלכות בשר בחלב. הנכנס לקלוז משתומם למראה הריתחא דאורייתא ושמע הדו-שיח העוסק בליבון פרטים וחידושים בהלכות חמורות אלו. בין הלומדים נראים אותם שכבר עסקו בעבר בהלכות אלו והלימוד הנוכחי מהווה להם כלי מיוחד לשיטתן וחזרה, לצד אותם שעדיין לא זכו לקבוע בהם לימוד מעמיק, אלו ואלו שוקדים על תלמודם בחברותות וביחידים לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

אות הפתיחה היה ברגעים נעלים לה זכתה קהילת מודיעין עילית בשבוע שעבר, בעת עריכת השולחן לבני הקהילה ע"י כ"ק מן אדמו"ר עט"ר שליט"א. כשלקראת סיומה פתח אדמו"ר שליט"א באמו"ק, בדבריו הביע את גודל חשיבות המתנה המיוחדת לה זכו בני הקהילה בקיום ארגון "לדעת", כן ציין את ההתחדשות המיוחדת עם התחלת לימוד הלכות בשר בחלב, התרגשות מיוחדת היתה בעת פנה בשאלה למורנו הרב שליט"א אימתי מתחילים, ונענה שמתחילים היום בערב. **אכן מה נהדר היה המראה לחזות חסידים מקושרים באילנא דחיי המזרזים עצמם לעשות רצון צדיק ומצטרפים מיד לתוכנית המתחדשת.**



## הכנס במודיעין עילית

עם סיום עריכת השולחן פנו הכל לעבר אולם סקווירא הסמוך, בו הסבו בשבת אחים גם יחד סביב שולחנות ערוכים בטוב טעם. דברי פתיחה השמיע הר"ר אברהם יעקב רבינוביץ הי"ו, בדברים קצרים ומלאים תוכן הבהיר שניתן 'להחליף את המנועים', ואף מי שלא הצליח כ"כ עד היום מסוגל להתחיל מהיום. בהמשך נשא דברים מורנו הרב שליט"א בחשיבות ההצטרפות לתכנית, בדבריו חזר גם על מספר נקודות מהאמ"ק אותם זכינו לשמוע מקודם בעת עריכת השוה"ט, ועורר על היישום למעשה למען יעמדו ימים רבים.

בקשב רב נשמעו דברי המשא המרכזי מפי חדב"נ מוה"ר פנחס שטרנבוך שליט"א, במשאו האריך בחשיבות לימוד ההלכה, והיאך לא שייך להתנהג כיהודי ללא לימוד ההלכה וידיעתה על כל פרטיה ודקדוקיה, כך גם הביא דוגמאות שונות בהם מצוי שבנ"א נכשלים מחוסר שימת לב.

לקראת נעילת המעמד נעמד הר"ר אברהם בנימין שמרלר